

חברות בעולם הווירטואלי: זן חדש של תקשורת אנושית? (פוסטר)

יורם עשת-אלקלעי
האוניברסיטה הפתוחה
yorames@openu.ac.il

ערן חיות
האוניברסיטה הפתוחה
eranch@openu.ac.il

מיכל אהרון
האוניברסיטה הפתוחה
michal900@bezeqint.net

Friendship in Cyberspace: A New Form of Interpersonal Communication? (Poster)

Michal Aharon
The Open University

Eran Chajut
The Open University

Yoram Eshet-Alkalai
The Open University

Abstract

The proliferation of the Internet in recent years has opened a wide range of possibilities for interpersonal communication, which enabled broadening the traditional face to face communication into the computer-mediated communication (CMC). Some researchers claim that the unique CMC's characteristics (constant availability and the possibility of meeting a wide variety of people), gave room for new forms of social-emotional contacts, that has not been possible before. Other researchers doubt the CMC's potential for building meaningful friendship relationships, because of the alienation and lack of physical contact that characterize CMC. This ambiguity is accompanied by scarceness in the scientific literature of studies aimed at revealing how CMC-based interpersonal relationships are perceived by the people involved in them. Our research is based on a model which suggests measures for the quality of friendship in its traditional face to face form. By applying these measures to CMC relationships, it will be possible to define, evaluate and map the dimensions of present-days virtual friendships. Participants in the study are adolescents in schools in northern Israel. Data will be collected using a structured questionnaire, which will help uncover participants' perception and the characteristics of virtual friendship in recent years.

Keywords: traditional friendship, virtual friendship, interpersonal communication, adolescents, computer-mediated communication.

תקציר

פריחתן של סביבות המחשב, המולטימדיה והתקשורת הדיגיטאלית בעשור האחרון הובילה לשינויים בצורת התקשורת הבין-אישית. מוקד עבודה זו בשינויים אלה, כפי שמתבטאים בקשרי חברות אצל בני נוער. זירת המפגש ליצירת קשרי חברות עברה מהמרחב הציבורי (הרחוב, מגרש המשחקים, מסגרות חברתיות כמו בתי ספר, חוגים ותנועות נוער) אל הבית (Hewitson, 2003). התקשורת המסורתית פנים אל פנים (פא"פ) נוטה כיום להתנהל באופן וירטואלי, כתקשורת באמצעות מחשב (תב"מ) (Mesch & Talmud, 2007; Barak, 2006). פוטנציאל התקשורת הווירטואלית ביצירת קשרים ללא מגבלות זמן, מקום, מין או גיל, מוביל לשבירת הדפוסים המסורתיים ולהתהוות סוג חדש של חברות: חברות וירטואליות. הדבר בולט במיוחד בשינויים הגדולים החלים בעשור האחרון בדפוסי ניהול הקשר וניצול הזמן הפנוי אצל בני נוער, המקיימים יותר קשרים וירטואליים מאשר בעבר, על חשבון היקף המפגשים פא"פ (Carlsson, 2006).

אחת השאלות המעסיקות את חוקרי טכנולוגיות התקשורת היא אם תב"מ עשויה ליצור חברות מזן חדש, המבוססת על ממדים פסיכולוגיים שונים מהמסורתיים, או שמא מדובר באותה חברות מסורתית המתנהלת באופן וירטואלי (Mesch, & Talmud, 2006). בנקודה זו החוקרים חלוקים: אסכולה אחת טוענת שהמחסור במפגש פא"פ פוגע ביכולתם של קשרים אלה להיות משמעותיים (למשל Mesch & Talmud, 2006); אסכולה אחרת מייחסת לתכונותיה הייחודיות של רשת האינטרנט (האנונימיות והזמינות), את היכולת לפצות על העדר המפגש הממשי ולהקנות יתרון ביצירת ידידות אמת (למשל Barak, 2007).

הספרות המחקרית מתמקדת בשאלת הפוטנציאל הגלום ברשת האינטרנט ביצירת קשרי חברות, וקיימים בה מעט מאוד מחקרים העוסקים בתיאור ממדיה של החברות הווירטואלית מנקודת מבטם של החווים אותה. המחקר הנוכחי בוחן את ממדי החברות המסורתית וזו הווירטואלית בקרב בני נוער. המחקר נסמך על מודל חברות אשר פותח עוד בטרם התאפשרה החברות הווירטואלית (Bukowski, Hoza, & Boivin, 1994). המודל מציע מדד לחברות המסורתית (פא"פ) ובו שישה ממדים: אחווה, איזון, קונפליקט, עזרה, ביטחון וקרבה. במחקר הנוכחי ייעשה שימוש במדד זה, כדי למפות את שני סוגי החברויות וכדי לבחון את הקשר שבין ממדי החברות כפי שהם מתבטאים במדד לבין החוויה של החברות בפועל. אם כך, המחקר יאפשר לבחון אם החברות הווירטואלית והחברות המסורתית מבוססות על אותם ממדים.

במחקר ישתתפו 200-300 בני נוער בגילים 13-16, המקיימים קשרי חברות ברשת ומחוצה לה ומבלים חלק נכבד מפעילויותיהם החברתיות ברשת (על השימוש של ילדים ומתבגרים באינטרנט ראו Beentjes, 2001; Bryant, Sanders-Jackson, & Smallwood, 2006; Carlsson, 2006; Christakis, Ebel, Rivara, & Zimmerman, 2005). המחקר יתבסס על שאלוני עמדות מובנים אשר יסייעו לחשוף את תפיסת המתבגרים את עולמם החברתי ברשת ואת מאפייני החברות כפי שהם עצמם חווים אותה. הנתונים הכמותיים שיתקבלו בשאלון יעובדו וינתחו בשיטות סטטיסטיות תיאוריות.

בפוסטר יוצגו ממצאים ממחקר-חלוץ, שנערך לבחינת ישימות המתודולוגיה המחקרית.

מילות מפתח: חברות מסורתית, חברות וירטואלית, תקשורת בין-אישית, בני נוער, תקשורת באמצעות מחשב.

מקורות

- Barak, A. (2007). Phantom emotions: Psychological determinants of emotional experiences on the Internet. In A. Joinson, K. Y. A. McKenna, T. Postmes, & U. D. Reips (Eds.), *Oxford handbook of Internet psychology* (pp. 303-329). Oxford, UK: Oxford University Press.
- Beentjes, J. (2001). Children's use of different media: For how long and why? In S. Livingston & M. Bovill (Eds.), *Children and their changing media environment: A European comparative study* (pp. 85-111). Mahwah, NJ & London: Lawrence Erlbaum Associates.
- Bryant, J. A., Sanders-Jackson, A., & Smallwood, A. M. K. (2006). IMing, text messaging, and adolescent social networks. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 11(2), article 10. <http://jcmc.indiana.edu/vol11/issue2/bryant.html>
- Bukowski, W.M., Hoza, B., & Boivin, M. (1994). Measuring friendship quality during pre- and early adolescence: The development and psychometric properties of the Friendship Qualities Scale. *Journal of Social and Personal Relationships*, 11, 471-784.
- Carlsson, U. (Ed.). 2006. *Regulation, Awareness, Empowerment: Young People and Harmful Media Content in the Digital Age*. Goteborg, Sweden: The International Clearinghouse on Children, Youth and Media, at Nordcom, Goteborg University.

- Christakis, D., Ebel, B., Rivara, F., & Zimmerman, F. (2005) Television, video, and computer game usage in children under 11 years of age. *The Journal of Pediatrics*, 145, 652-656.
- Hewitson, J. (March, 2003). *The implications of the internet for expression of self and relationship formation*. Retrieved on 11 February, 2007 from http://scholar.google.com/scholar?num=20&hl=en&lr=&q=cache:jHR3XoT38_sJ:www.stanford.edu/~aneesh/NewFiles/Joanna%2520Hewitson.pdf+Hewitson+Implications+of+the+Internet+for+Expression+of+Self+and+Relationship+Formation
- Mesch, G. S., & Talmud, I. (2006). *Homophily and quality of online and offline social relationships among adolescents*. Manuscript in preparation, University of Haifa.
- Roberts, D.F., & Foehr, U.G. (2004). *Kids and Media in America*, Cambridge: Cambridge University Press.